

راه های حمایت از کودکان کار

معصومه راز

کارشناس رشته راهنمایی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

Email:masomeh.raz1402@gmail.com

چکیده

پدیده کودکان کار و خیابانی یکی از معضلات گریبانگیر اکثر شهرهای بزرگ در جهان معاصر است. گسترش پدیده به حدی است که جوامع توسعه یافته و در حال توسعه را به یک اندازه به خود مشغول کرده است. به همین منظور هدف این پژوهش راه های حمایت از کودکان کار است، براساس تحقیقات داخلی و خارجی تعاریف از کودکان کار، امار کودکان کار در ایران، آسیب های اجتماعی ذکر گردید و راه های حمایت از کودکان کار بحث گردید و براساس نتایج بدست آمده راهکارهایی جهت حمایت از کودکان ارائه گردید.

کلیدواژه‌ها: کودکان کار، حمایت از کودکان کار، شهرداری

مقدمه

یکی از معضلاتی که امروزه کشورهای توسعه یافته یا در حال توسعه با آن مواجه هستند، پدیده کودکان خیابانی و کودکان کار است که یکی از آزاردهنده‌ترین مسائل شهری به حساب می‌آید. این کودکان معمولاً گل می‌فروشند، فال می‌گیرند یا در پیاده‌رو نزدیک مراکز خرید، به فروشندگی مشغول هستند. حمایت از کودکان کار آمار کودکان کار در ایران نشان می‌دهد که تقریباً ۴۰۰ هزار تا یک میلیون کودک وجود دارد که به کار مشغول هستند. همچنین آمارها نشان می‌دهد که از این تعداد حدود ۲۰ هزار کودک کار در تهران وجود دارند. ویژگی کودکان خیابانی این است که در فقر زندگی می‌کنند و تغذیه، سلامت جسمی و روحی آن‌ها اصلاً خوب نیست.

کودکان کار

کارشناسان کودکانی که در خیابان دیده می‌شوند را در ۴ گروه طبقه بندی می‌کنند. گروه اول کودکان فقیری هستند که شب‌ها به خانه‌شان برمی‌گردند. احتمالاً به مدرسه می‌روند و بزهکار نیستند. گروه دوم نسبتاً مستقل هستند و پیوندهای آن‌ها با خانه در شرف از هم گسستن است. حضور آن‌ها در مدرسه هم کم‌کم خاتمه پیدا می‌کند. در ادامه هم بزهکاری آن‌ها شروع می‌شود. گروه سوم کودکان خانواده‌های خیابانی هستند که به همراه خانواده خود در خیابان زندگی و کار می‌کنند. وضعیت آن‌ها با فقر گره خورده است. در هندوستان به آن‌ها «ساکنین پیاده‌رو» گفته می‌شود و در آمریکا کودکان خانواده‌های بی‌خانمان هستند و گروه چهارم نیز تماس خود را با خانواده قطع کرده‌اند و تمام وقت خود را در خیابان می‌گذرانند و کودکان خیابانی «واقعی» هستند. البته سازمان ملل این معضل را در قالب کودک کار، پسر یا دختری است که خیابان، خانه و محل زندگی او شده و تحت حمایت و نظارت کافی بزرگسالان مسؤول قرار ندارد، تعریف کرده است.

آمار کودکان کار در ایران

آمار کودکان کار و خیابانی در استان‌های مختلف با توجه به جغرافیا و تفاوت‌های فرهنگی در استان‌ها متغیر است. در تهران به ازای هر ۵۳۰ نفر جمعیت، در تبریز به ازای هر ۱۶ هزار نفر جمعیت «یک کودک کار» کار و خیابان وجود دارد، ضمن اینکه در کرمان در سال گذشته ۱۰۶۳ کودک خیابانی و کار در شهرستان کرمان شناسایی شده‌اند. در استان البرز در سال‌های ۹۶ و ۹۷ و سه ماهه اول ۹۸ تعداد ۹۳۰ مورد کودک کار و خیابان در مراکز تحت نظارت اداره کل بهزیستی پذیرش شده‌اند. در یزد ۷۵۹ کودک کار و خیابانی از سال ۹۲ تا پایان سال ۹۷ در مراکز بهزیستی یزد پذیرش شدند و در استان خوزستان نیز کودکانی که توسط بهزیستی شناسایی و شناسنامه‌دار شده‌اند و برای آن‌ها پرونده تشکیل شده است، تقریباً ۵۶۰ نفر هستند که همه آن‌ها خانواده دارند و تنها ساعاتی از روز را در خیابان‌ها کار می‌کنند.

آشنایی با حقوق جهانی کودکان کار

دوازدهم ژوئن، ۲۲ خرداد، روز جهانی مبارزه علیه کار کودک است. سال ۱۹۸۹ بود که مجمع عمومی سازمان ملل متحد پیمان نامه حقوق کودک را تصویب کرد. براساس ماده ۳۲ این پیمان‌نامه، دولت‌های عضو موظف شدند تا با هرگونه سوءاستفاده و بهره‌کشی اقتصادی از کودکان مقابله کرده و زمینه‌های رشد ذهنی، جسمی، روانی، و اجتماعی تمام کودکان را فراهم کنند. البته علاوه بر این، پیمان نامه حقوق کودک و کنوانسیون ۱۳۸ «حداقل سن کار کودکان» مصوب ۲۶ ژوئن ۱۹۷۳ و کنوانسیون ۱۸۲ «ممنوعیت بدترین اشکال کار کودکان» مصوب ژوئن ۱۹۹۹ از اقدامات موثر بین‌المللی بوده است. ایران نیز سال ۱۳۷۰ پیمان جهانی حقوق کودک را امضا کرد و در اسفند سال ۱۳۷۳ مفاد پیمان‌نامه به تصویب مجلس رسید. همچنین ایران مقاله‌نامه شماره ۱۸۲ حقوق بنیادین کار را در سال ۸۰ قبول کرد.

حقوق کودکان کار بر اساس قانون کار

علاوه بر این طبق ماده ۷۹ قانون کار، «به کار گماردن افراد کمتر از ۱۵ سال تمام (پسر و دختر) ممنوع است. کارفرمایی که افراد کمتر از ۱۵ سال را به کار بگمارند، مستوجب مجازات خواهند بود. ضمناً باید کودکان را به کاری گماشت که برای او زیان

آور نباشد. البته طبق ماده ۱۸۸ قانون کار، «کارگران کارگاه‌های خانوادگی که انجام کار آن‌ها منحصرًا توسط صاحب کار، همسر و خویشاوندان نسبی درجه یک انجام می‌شود، مشمول مقررات قانون کار نمی‌باشد».

در ماده بعدی این قانون هم آمده: «کارگری را که بین ۱۵ تا ۱۸ سال سن دارد، کارگر نوجوان می‌نامد» البته تاکید هم می‌شود که «چنین کارگری در بدو استخدام باید از سوی سازمان تامین اجتماعی مورد آزمایش‌های پزشکی قرار گیرد». همچنین در ماده ۸۲ قانون کار، ساعات کار روزانه کارگر نوجوان را نیم ساعت کمتر از ساعت کار معمولی کارگران تعیین می‌کند و ترتیب استفاده از این امتیاز را موکول به توافق کارگر و کارفرما می‌سازد.

در ماده ۸۳ قانون کار به تاکید آمده است: «ارجاع هر نوع کار اضافی و انجام کار در شب و نیز ارجاع کارهای سخت و زیان آور و خطرناک و حمل بار با دست بیش از حد مجاز، استفاده از وسایل مکانیکی، برای کارگر نوجوان ممنوع است». و در نهایت ماده ۸۴ قانون کار یادآور می‌شود: «در ارتباط با مشاغل و کارهایی که به علت ماهیت آن و یا شرایطی که کار در آن انجام می‌شود برای سلامتی یا اخلاق کارآموزان و نوجوانان زیان آور است، حداقل سن کار ۱۸ سال تمام خواهد بود [نه ۱۵ سال]. تشخیص این امر با وزارت کار و امور اجتماعی است.

البته با این که مواد ۸۲ تا ۸۴ قانون کار، شرایطی برای کار کودکان قائل شده است که از آن جمله منع اضافه کاری، انجام کارهای سخت و زیانبار و شبانه است. اما بر اساس ماده ۱۸۸ قانون کار، کار کودکان در کارهای خانگی و به موجب ماده ۱۹۶، کار آنها در کارگاه‌های کوچک زیر ۱۰ نفر ممنوعیت ندارد. بنابراین قانون کار با استثنا کردن کودکان شاغل در کارگاه‌های کوچک و خانگی از اصل ماده ۷۹ و مواد ۸۲ و ۸۳ و ۸۴ قانون کار که اشتغال به کار کودکان زیر ۱۵ سال را منع کرده، زمینه استثمار کودکان را فراهم کرده است. از طرف دیگر همان طور که ماده ۸۴ به مشاغلی که برای سلامت، اخلاق کارآموزان و نوجوانان اشاره کرده، به این معنی است که اگر زمینه زیانباری برای کار کودکان و نوجوانان مرتفع شود، کارفرما می‌تواند از کار کودکان استفاده کند، در نتیجه این ماده هم زمینه استثمار کودکان را فراهم خواهد کرد.

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان

اما قانون حمایت از کودکان و نوجوانان که در این دوره از مجلس به تصویب رسید ضمن تعیین وظایف والدین برای تامین امکانات لازم برای تحصیل فرزندانشان و ممانعت از بروز خطرهای ناشی از فقر شدید، آوارگی، پناهندگی، مهاجرت یا بی‌تابیتی، مجازات‌هایی را از جزای نقدی درجه هفت و برای مراتب بعدی به جزای نقدی درجه شش برای والدینی که از اجرای این قانون استنکاف کنند در نظر گرفته است، همچنین این قانون شرایط نگهداری کودکان کار دارای سرپرست در مراکز تحت پوشش بهزیستی را نیز فراهم کرده است.

وکلای ملت در این دوره از مجلس شورای اسلامی توجه ویژه‌ای به رفع آسیب‌های اجتماعی داشته‌اند، چرا که تحقق این مهم از موارد مورد تاکید مقام معظم رهبری بوده که چند بار در سال با حضور ایشان جلسه‌ای به منظور اراده گزارش دستگاه‌های مربوطه در خصوص روند اقدامات صورت گرفته در این حوزه برگزار می‌شود. هم‌اکنون نیز نمایندگان مجلس شورای اسلامی به ویژه اعضای کمیسیون اجتماعی به دنبال کاهش آسیب‌های اجتماعی به ویژه با کودکان کار هستند.

راه‌های کمک به کودکان کار

داشتن رفتار صحیح با کودکان کار بسیار مهم است. آن‌ها به اندازه کافی در معرض فشارهای مختلف روحی و جسمی از طرف جامعه قرار دارند. به همین دلیل حتی کوچکترین برخورد زنده‌ای می‌تواند تأثیر بسیار منفی بر روی آنها بگذارد. اگر با کودک کار برخورد کردید و از شما خواست چیزی از او بخرید به نکات زیر در رفتار با او در حمایت از کودکان کار توجه کنید. هرگز کودک را نادیده نگیرید. اگر می‌خواهید محصولی خریداری کنید، کالاهای او را ببینید و بخرید. اگر قصد خریدن ندارید با احترام به او پاسخ دهید. البته گاهی در برخی موارد اصرار آنها برای خرید می‌تواند گیج کننده باشد، اما با فکر کردن به وضعیت آنها می‌توانیم کمی صبر پیشه کنیم. همه ما هر روز با این کودکان مواجه می‌شویم. پس اگر کیک، شکلات یا تنقلات مشابه در کیف خود داریم خالی از لطف نیست و می‌توانید با دادن یک هدیه کوچک مانند میان وعده آن‌ها را خوشحال کنید. وقتی در مقابل شما هستند از آنها بد صحبت نکنید. برخی جلوی کودکان کار، آن‌ها را تحقیر می‌کنند و الفاظ توهین آمیز به کار می‌برند. به یاد داشته باشید که در هیچ شرایطی نباید کرامت

انسانی هیچ کودکی را از بین ببرید. اگر متوجه شدید که شخصی کودکان کار را آزار می‌دهد، سکوت نکنید و بی تفاوت نباشید. در صورت لزوم با اورژانس اجتماعی و خیریه کودکان بی سرپرست تماس بگیرید و برای رفع مشکل کمک بخواهید.

کودکان کار را به موسسات حمایت از کودکان کار معرفی کنید

یکی از بهترین راه‌ها برای کمک و حمایت از کودکان بی سرپرست، معرفی آنها به انجمن‌هایی است که از این گونه افراد حمایت می‌کنند. برای این کار باید با دوستی با کودکان کار صحبت کنید و اعتماد آنها را جلب کنید؛ زیرا وقتی شما را دوست و نیکوکار آنها بدانند، حرف شما در تصمیم آنها تأثیر می‌گذارد.

پس نه از سر دلسوزی، بلکه در فضایی دوستانه با کودکان کار صحبت کنید و سعی کنید آنها را به انجمن‌های بهزیستی یا موسسه خیریه کودکان معرفی کنید. امروزه انجمن‌ها و تشکل‌های زیادی هستند که بدون هیچ چشم‌داشتی از این کودکان بی‌گناه حمایت می‌کنند و این کار را وظیفه خود می‌دانند.

مجرم یا گناهکار نیستند

بچه‌ایی که کنار خیابان بساط کرده یا می‌خواهد شیشه ماشین شما را تمیز کند یا دسته گلی بفروشد گناهی ندارد و جنایتی نکرده است! این کودک کار به دلیل شرایط معیشتی مجبور است که سخت کار کند. پس طوری با آنها رفتار نکنید که احساس کنند کار اشتباهی انجام داده‌اند و گناهکار یا مجرم هستند. این بچه‌ها برای کسب درآمد باید این کارهای سخت را انجام دهند و نگاه‌های دلسوزانه و جنایتکارانه شما می‌تواند آن‌ها را آزار دهد. آن‌ها اگر مجبور نبودند دست به چنین کاری نمی‌زدند.

غذاهای گرم برای حمایت از کودکان بی سرپرست بخريد

خریدن غذای خانگی برای حمایت از کودکان کار یک کمک خوب به حساب می‌آید؛ زیرا اکثر این کودکان دچار سوء تغذیه هستند و در سخت‌ترین شرایط آب و هوایی مجبور به کار می‌شوند؛ بنابراین تهیه غذا برای آنها می‌تواند گزینه خوبی برای کمک به کودکان کار باشد. البته سعی کنید برای آنها غذاهای سنتی و خوشمزه خانگی بخرید و از تهیه فست فود خودداری کنید. خوردن یک وعده غذایی گرم و سالم می‌تواند ساده‌ترین راه برای کمک به کودکان کار باشد. اگر می‌خواهید به تعداد زیادی از کودکان کار کمک کرده و غذا تهیه کنید، می‌توانید مبلغ مدنظر خود را به خیریه ای‌تام واریز کنید تا آن‌ها به کودکان نیازمند رسیدگی کنند.

سوژه شبکه اجتماعی نیستند!

طبق گزارشات تعداد کودکان کار در ایران روز به روز در حال افزایش بوده و یکی از دلایل اصلی آن فقر جامعه است. سیاست‌های نادرست حاکمان و بی‌تدبیری آنان در مدیریت منابع، شکاف طبقاتی زیادی را در بین افراد جامعه ایجاد کرده است. اقشار ضعیف جامعه فقیرتر می‌شوند و ثروت سرمایه‌داران در حال افزایش است. این امر منجر به افزایش کودکان کار در شهرهای بزرگ مثل تهران شده است.

در این بین افرادی هستند که از این کودکان به عنوان سوژه اینستاگرام استفاده کرده و به حمایت از کودکان بی سرپرست اهمیت نمی‌دهند. چنین افرادی به این فکر نمی‌کنند که چگونه به کودکان کار کمک کنند و تنها هدفشان جذب فالور بیشتر و افزایش بازدید است. استفاده از کودکان کار به عنوان ابزاری برای افزایش بازدید در اینستاگرام، یک فرهنگ غلط و رفتاری ناشایست است.

مراقب سوء استفاده‌های جنسی از کودکان کار باشید

کودکان به دلیل سن کم خود ممکن است از برخی از خطرات موجود در جامعه آگاه نباشند. دیده شده برخی افراد با رفتار محبت‌آمیز به کودکان کار تجاوز کرده و از آن‌ها سوء استفاده جنسی می‌کنند؛ بنابراین وظیفه شما به عنوان یک شهروند این است که چنین رفتاری را به مراجع انتظامی گزارش دهید و این کودکان را به موسسه کودکان بی سرپرست معرفی کنید. این احساس وظیفه می‌تواند از کودکان کار در برابر رفتارهای نامناسب محافظت کند.

وسایل آموزشی برای بچه‌های کار بخرید

کودک کاری که روزی بیش از ۱۱ ساعت در خیابان باشد و کار کند، فرصت مطالعه نخواهد داشت. شاید علاقه‌مند به درس خواندن باشد، اما شرایط زندگی به او اجازه این کار را نمی‌دهد؛ بنابراین با شناسایی چنین افرادی در بین کودکان کار می‌توان برای آنها

لوازم التحریر خرید و در امر یادگیری و آموزش از آنها حمایت کرد. حتی اگر وقت اضافه دارید و علاقه‌مند به کمک به نیازمندان هستید، هر چند روز یکبار ساعتی را به آنها آموزش دهید.

لباس‌های نو بخرید

دلیلی که باعث شده کودکان در چنین سنی کار کنند، مشکلات مالی خانواده آنهاست. پس چنین کودکی نگران خانواده و خوراک خود است و درآمد ناچیزی دارند و نمی‌توانند لباس بخرند. پس اگر توانایی مالی دارید، علاوه بر لباس جدیدی که برای فرزندتان می‌خرید، یک لباس مناسب هم برای این بچه‌ها تهیه کنید. این هدیه ساده می‌تواند یک کودک کار را بسیار خوشحال کند. اگر می‌توانید هزینه لباس کودکان بیشتری را بپردازید، می‌توانید مبلغ مدنظر خود را به خیریه کودکان کار بدهید تا آن‌ها خریداری کنند.

آنها گدا نیستند!

کودکان کار گدا نیستند که از شما انتظار داشته باشند که به آن‌ها بی‌دلیل پول بدهید. این افراد دستفروشی می‌کنند و به شما گل یا فال می‌فروشند و در ازای آن پول می‌خواهند. یا ممکن است این کودکان شیشه‌های ماشین را تمیز کنند و منتظر بمانند تا شما در ازای کاری که انجام داده‌اند، پول پرداخت کنید. پس سعی کنید با آنها به گونه‌ای رفتار کنید که فکر نکنند گدا هستند و حس بد نگیرند! هر یک از رفتارهای نامناسب شما می‌تواند آسیب‌های روحی و روانی کودکان کار را تشدید کند. اگر قصدتان حمایت از کودکان کار است، باید بیشتر به رفتار و برخورد خود دقت داشته باشید.

قاطعانه و مهربانانه به کودکان جواب بدهید

شما ممکن است به کالاهای یا خدمات ارائه شده توسط کودکان کار نیاز نداشته باشید. پس در چنین شرایطی قاطعانه و با لحنی مهربان به آنها جواب رد بدهید. زیرا خرید اجباری نه تنها کمکی به کودکان نمی‌کند بلکه می‌تواند دردهای درونی آنها را نیز افزایش دهد؛ بنابراین اگر واقعا نمی‌خواهید خرید کنید، از کودکان کار تشکر کنید و قاطعانه و با لحنی مهربان به آنان جواب رد بدهید.

آیا کمک به بچه‌های کار درست است یا خیر؟

کودکان کار به هر دلیلی اعم از موقعیت اجتماعی خانواده، اعتیاد، فروپاشی خانواده و هر موضوع دیگری مجبور به کار کردن می‌شوند و بهتر است بدانید که که خرید یا نخریدن از این کودکان کمکی اساسی در حل مشکلات نمی‌کند. در واقع مشکلات این کودکان بسیار بنیادی‌تر و اساسی‌تر است. بهترین کمک و حمایت از کودکان کار این است که از مردم انتظار می‌رود که حداقل آسیب بیشتری به این وضعیت وارد نکنند.

بهترین راه کمک به بچه‌های کار کدام است؟

در این بخش به بهترین راه کمک به کودکان کار اشاره می‌کنیم.

توجه به شان و شخصیت آنها

با بچه‌های کار به دید یک فروشنده نگاه کرده و محترمانه رفتار کنید. بهترین رفتار در برخورد با کودکان خیابانی این است که با این کودکان اگر در جایگاه فروشنده هستند مانند یک فروشنده رفتار کنیم، یعنی به آنان توهین نکنیم. به او ترحم نکرده و او را مسخره نکنید، با دستفروشان مانند یک فروشنده محترم رفتار کنید و اگر واقعاً به آن کالا نیاز دارید، آن را بخرید، یعنی با ترحم نخرید و اگر قیمت مناسب است، آن را تهیه کنید. احترام به شان و شخصیت کودکان کار بهترین رفتاری است که می‌توانید در قبال آن‌ها داشته باشید.

ترحم کردن ممنوع!

در صورتی که تمایلی به خرید از دستفروشان ندارید، آن‌ها را مورد آزار و اذیت قرار ندهید. اگر نمی‌خواهید چیزی بخرید، اذیت نکنید و به آن‌ها ترحم نداشته باشید. طبق گفته متخصصان و مددجویان اجتماعی، اگر قصد کمک مالی و حمایت از کودکان کار را دارید، بهتر است به آنان کمک غیرمادی کنید. دادن پول به آن‌ها و دیدن آنان به چشم تکدی‌گرایان، توهین به این کودکان است چون اگر قرار بود مشکل این بچه‌ها با اندک پولی که شما می‌خواهید کمک کنید، حل شود دیگر آنان در خیابان کار نمی‌کردند.

موسسه خیریه حمایت از کودکان کار، بهترین راه حمایت

اگر واقعا می‌خواهید از این کودکان حمایت کنید بهترین کار این است که آنان را به **موسسه حمایت از کودکان کار** و خیریه‌های مربوطه معرفی کنید. همکاری با سازمان‌هایی که توسط داوطلبان برای حمایت از این کودکان ایجاد شده است بهترین اقدامی است که می‌توان در قبال این کودکان انجام داد. در حال حاضر وزارت کشور به راحتی مجوز تاسیس موسسات خیریه می‌دهد و مردم می‌توانند دور هم جمع شوند و یک **خیریه** ثبت کنند؛ در این خیریه می‌توانند تعدادی کارشناس مانند مددکاران اجتماعی، مشاوران و... را به کار گیرند تا کودکان بی سرپرست را تحت پوشش قرار دهند.

زمانی که مددکار یا مشاور از خانواده یا کودک کاری حمایت می‌کند، عزت نفس خانواده و آن کودک حفظ می‌شود و بخش دلسوزانه این نوع حمایت‌ها از بین می‌رود و مددکار موظف است بر وضعیت خانواده نظارت داشته باشد، مثلاً به پدر در خصوص اعتیاد وی می‌گوید که ترک کند و مددکار هزینه ترک اعتیاد را پرداخت می‌کند. این حمایت باعث دلگرمی می‌شود و این کمک حس بد القا نمی‌کند. این نوع حمایت‌ها بسیار بهتر بوده و مشکل را بنیادی حل می‌کند.

با اعتماد کردن به موسسات خیریه از آنها حمایت کنید

اگر مردم می‌خواهند مسئولیت اجتماعی خود را در قبال کودکان کار انجام دهند توصیه سازمان بهزیستی و **موسسه کودکان بی سرپرست**، این است که به یک خیریه اعتماد کنند و در قالب آن موسسه کمک مالی کنند. اگر افراد برای کمک و حمایت به موسسه-ای اعتماد ندارند، می‌توانند خود موسسه‌ای راه‌اندازی کنند.

این موسسات و خیریه‌های **حمایت از کودکان کار** فقط به خانواده‌هایی کمک می‌کنند که از روی اجبار فرزندان خود را به خیابان می‌فرستند تا نیاز مالی خانواده را فراهم کنند.

نتیجه‌گیری

امروز مسئله کودکان کار در شهرهای بزرگ بسیار پررنگ است. یکی از عوامل دینامیکی و تأثیرگذار در رویش مقوله کودکان کار، مسئله حاشیه‌نشینی است. در شهرهای حاشیه‌ای سهم کودکان کار بسیار زیاد است. یکی از مهارت‌های بنیادینی که هر یک از شهروندان باید دارا باشند، مهارت ارتباط با چنین معضلاتی است؛ چراکه این ارتباط تأثیر زیادی در آینده جامعه خواهد داشت. زمانی که کودکان کار به سراغ شهروندان می‌آیند، نباید خیلی به موضوع خرید کردن از ایشان و دادن پول به آن‌ها فکر کرد، بلکه شهروندان باید بیشتر به رفتار خود با این کودکان توجه داشته باشند. تلاش‌های معلمان و آموزش‌دهندگان به کودکان کار با رفتارهای تحقیرآمیز و یا ترحم‌آمیز برخی شهروندان نسبت به ایشان به سرعت از بین می‌رود. رفتار درست با کودکان کار کمک شایانی به ایشان می‌کند و تأثیر زیادی در آن‌ها خواهد داشت.

نحوه رفتار صحیح با کودکان کار تأثیر بسیار بیشتری از مؤسسات آموزشی و... دارد. شهروندان باید مراقب نحوه رفتار خود با کودکان کار باشند. تحقیر و توهین از جمله رفتاری است که متأسفانه از سوی برخی شهروندان نسبت به کودکان کار بروز داده می‌شود. رفتاری همچون ترحم نیز لطمه زیادی به این افراد می‌زند. شهروندان نباید ناراحتی خود از باب کار کردن کودکان کار را از طریق ابراز ترحم به ایشان ابراز کنند.

آگاهی‌بخشی که دارای ظرفیت لازم نباشد، مخرب است. متأسفانه شهروندان از روی دلسوزی رفتاری از خود نشان می‌دهند که به کودکان کار لطمه می‌زند. در مورد خرید کردن یا نکردن نیز توصیه می‌شود که چنانچه شهروندان به محصول این کودکان نیاز دارند، از ایشان خرید کنند و رفتاری با آن‌ها داشته باشند که گویی با یک فروشنده حرفه‌ای سروکار دارند.

گاهی اوقات در معابر کودکانی هستند که درخواست مواد غذایی دارند که برای حمایت از ایشان باید از شیوه‌های رفتاری مناسب استفاده کرد. امروز همان‌گونه که شهروندان باید از سواد رسانه‌ای، سواد ملی و... بهره‌مند باشند، نیازمند سواد اجتماعی و به دنبال آن نحوه مواجهه با کودکان کار نیز هستند. باید بدانیم تک تک این کودکان مستعد هستند و در صورت آموزش صحیح، صاحبان مشاغل و حرف مختلف خواهند شد.

هرگونه مداخله حاکمیتی که بخواهد طی یک مدت کوتاه نسبت به حل ریشه‌ای معضل کودکان بپردازد، قطعاً با شکست مواجه خواهد شد. مداخله صحیح، مدنی، آموزشی و مهارت‌آموزی است که متولی آن نیز باید مردم بوده و فقط زیرساخت آن از سوی حاکمیت و نهادهای مربوطه فراهم شود. متأسفانه شرایطی در کشور وجود دارد که خود بخش‌هایی که متولی نظارت بر این امور هستند، به گونه‌ای رفتار می‌کنند که ذهنیت مردم نسبت به فعالیت‌های مردمی و سمن‌ها تخریب می‌کنند.

منبع

- ایمانی جاجرمی، حسین، فیروزآبادی سیداحمد (۱۳۸۶) بررسی مدل‌های سنجش عملکرد مدیریت محلی: با تأکید بر سازمان‌های مدیریت شهری و روستایی در ایران، نامه علوم اجتماعی، دوره ۱۵، شماره پیاپی ۳۲، از صفحه ۹۱ تا صفحه ۱۱۱، بهار، محمد (۱۳۹۵)، نقش مدیریت شهری در کاهش آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد) آوای همیاری، شماره ۹، پیله وری، نازنین (۱۳۹۴) ارائه الگویی جهت ارزیابی حکمرانی خوب شهری (شهرداری منطقه ۱۰) پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی، دوره ۵، شماره ۴، سجاسی قیداری حمدالله، حاجیان، نرگس (۱۳۹۷)، ارزیابی مدیریت محلی در مناطق روستایی با شاخصهای حکمروایی مطلوب نمونه موردی: روستاهای توابع شهرستان چناران، فصلنامه آمایش جغرافیایی فضا، شماره ۲۸، تابستان ۱۳۹۷ صص ۲۰۸-۱۹۱، -قادری صلاح الدین، فاضلی محمد، پاک سرشت سلیمان (۱۳۹۵) راهبردهای محله محوری و توسعه محله‌ای: مقایسه الگوی مدیریت محله و عملکرد آن در ایران و انگلستان، نشریه توسعه محلی (روستایی - شهری)، شماره ۱۴، صص ۵۷-۸۸ حمیدرضا یزدانی و رضا یازرلو، «تحلیل نگرش‌های فرهنگی خانواده در حوزه آموزش کودکان کار و خیابان»، فصلنامه رهپویه ارتباطات و فرهنگ، ۱۴۰۱، دوره اول، شماره ۴، ۶۷-۷۹